

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 30.10.2008

C(2008) 6616

Betreft: Steunmaatregel N 524/2008 - Nederland
Garantieregeling ten behoeve van banken in Nederland

Excellentie,

I. PROCEDURE

- (1) Op 21 oktober 2008 hebben de Nederlandse autoriteiten bij de Commissie aanmelding gedaan van de garantieregeling.
- (2) De Nederlandse autoriteiten verschaften aanvullende informatie bij brieven van 27 en 29 oktober 2008.

II. BESCHRIJVING

1. Doel

- (3) De maatregel adresseert de liquiditeitsproblemen bij financiële instellingen die zijn ontstaan doordat de markt voor niet-gegarandeerde leningen is opgedroogd. Fundamenteel gezonde en levensvatbare financiële instellingen kunnen zichzelf hierdoor niet meer financieren. Met de aangemelde maatregel verwachten de Nederlandse autoriteiten dat de financiering van financiële instellingen weer op gang komt, zodat de kredietverlening aan bedrijven en huishoudens gewaarborgd blijft.

2. Duur

- (4) Nederland heeft toegezegd een eventuele verlenging van de regeling voor de periode na 30 juni 2009 tijdig bij de Commissie aan te melden. Daarom wordt in dit besluit de regeling alleen op haar verenigbaarheid voor de periode tot 30 juni 2009 beoordeeld.

Zijne Excellentie de Heer Maxime VERHAGEN
Minister van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67
NL - 2500 EB Den Haag

- (5) Aangezien alleen schuldinstrumenten met een looptijd van maximaal drie jaar voor de regeling in aanmerking komen en de garantie geldt tot aan hun vervaldag, zullen alle garanties die in het kader van de regeling zijn verstrekt, per 31 juni 2012 zijn afgelopen.

3. Reikwijdte

- (6) De garantstelling heeft op zichzelf niet het doel de solvabiliteit van banken te verbeteren. Een bank krijgt de garantie alleen als ze voor de Nederlandse autoriteiten een toereikende (actuele en verwachte) solvabiliteitsratio en liquiditeit heeft, rekening houdend met de Wet op het financieel toezicht (hierna "Wft" genoemd), zoals die door De Nederlandsche Bank voor de betrokken bank wordt toegepast. De garantiestelling is beschikbaar voor banken, zoals gedefinieerd in de Wft, met hoofdzetel en substantiële operaties in Nederland. De regeling staat dus ook open voor dochterondernemingen van buitenlandse banken met substantiële operaties in Nederland.
- (7) De Nederlandsche Bank zal de toepassing van de regeling op de individuele banken beoordelen, waarbij zal worden gekeken naar het financierings- en risicoprofiel van de bank. Daarbij kunnen voorwaarden worden gesteld aan de structuur van de balans.

4. In aanmerking komende instrumenten

- (8) De Nederlandse Staat zal garanties afgeven voor zogenaamd *senior unsecured paper*. Dit zijn (niet-achtergestelde) leningen aan banken, zonder onderpandvereiste. De regeling ziet niet op bestaande schuldinstrumenten, doch alleen op nieuw uitgegeven schuldinstrumenten. Het instrument moet een minimum looptijd van 3 maanden en een maximum looptijd van 36 maanden hebben. Zowel de hoofdsom als de rente worden gegarandeerd. De regeling wordt beperkt tot de volgende schuldinstrumenten: *commercial paper* (CP), *commercial deposits* (CD) en *Medium Term Notes* (MTN). De instrumenten moeten in euro, Britse pond of US dollar luiden.

5. Omvang van de regeling en prijs van de garanties

- (9) De totale omvang van de garantiestelling bedraagt 200 miljard EUR.
- (10) Voor looptijden tot een jaar wordt gebruikgemaakt van een vlakke premie van 50 basispunten. Voor langere looptijden bestaat de door Nederlandse autoriteiten berekende garantiepremie uit een deels vaste en deels variabele prijs. Het vaste gedeelte bedraagt 50 basispunten. Het variabele gedeelte is de laagste van de twee volgende waarden: i) de vijfjaars Credit Default Swap (CDS) spread van de bank berekend op basis van de mediaan over de periode van 1 januari 2007 tot 31 augustus 2008, en ii) de mediaan van de vijfjaars CDS-spread gebaseerd op een vergelijking met een peergroup in de eurozone met een vergelijkbare rating over dezelfde periode. Indien geen representatieve CDS-spread beschikbaar is voor een bank met een rating, wordt de premie berekend zoals zo-even onder ii) beschreven - dus op basis van een vergelijking met een peergroup waarvoor wel gegevens beschikbaar zijn. Voor andere banken wordt de premie vastgesteld door De Nederlandsche Bank als toezichthouder. De garantiepremie wordt per jaar vooraf betaald.
- (11) Alle kosten die de Nederlandse Staat heeft gemaakt voor i) het onderzoek van verzoeken tot betaling op grond van de garantiestelling ten aanzien van een gegarandeerd schuldinstrument; ii) het doen van betalingen op grond van de garantiestelling ten aanzien

van een gegarandeerd schuldinstrument, of iii) het afdwingen of vrijwaren van haar rechten ten aanzien van de bewuste in aanmerking komende bank, worden door de bewuste in aanmerking komende bank aan de Staat vergoed.

6. Voorwaarden verbonden aan de garantiestelling

- (12) De deelnemende banken moeten aan bepaalde voorwaarden inzake corporate governance voldoen. Zo moeten zij zich ertoe verbinden om er naar beste vermogen voor te zorgen dat bestuurders van die banken onvoorwaardelijk en onherroepelijk afstand doen van hun cash bonus of andere incentives en afstand doen van vertrekvergoedingen die meer dan één jaar vast salaris bedragen.
- (13) Om te voorkomen dat banken die onder de garantieregeling vallen, het feit dat zij onder de garantie vallen gaan misbruiken, mogen de betrokken banken dit gegeven niet gebruiken voor promotie of marketingactiviteiten.
- (14) Ook de groei van de balans van de banken die aan de regeling deelnemen, zal worden beperkt.

III. STANDPUNT VAN NEDERLAND

- (15) De Nederlandse autoriteiten herinneren er aan dat, als gevolg van de liquiditeitscrisis en de volatiele beurs, er op 12 oktober 2008 in Parijs een informele bijeenkomst van de betrokken staats- en regeringsleiders van de Eurogroep heeft plaatsgevonden. Daarin is overeenstemming bereikt over een Europese aanpak van de financiële crisis. Deze aanpak werd nadien door alle 27 lidstaten bekrachtigd op de Europese Raad van 15 en 16 oktober 2008. Een van de maatregelen waartoe de lidstaten kunnen overgaan, is de mogelijkheid om een garantieregeling op te zetten, ten einde middellange-termijninstrumenten van banken te garanderen. De Nederlandse autoriteiten geven aan dat er tijdens de inrichting van de regeling uitvoerig contact is geweest met de betrokken instanties uit andere lidstaten en in het kader van het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB).
- (16) Wat betreft het feit dat de regeling tot bepaalde instrumenten beperkt blijft, geven de Nederlandse autoriteiten aan dat het doel daarvan is de regeling eenvoudig voor de markt en administratief behapbaar voor de garantieverstrekker te houden. De Nederlandse autoriteiten hebben voor deze instrumenten gekozen omdat deze goed verhandelbaar zijn en daarmee kunnen bijdragen om de markt weer op gang te brengen.
- (17) De Nederlandse autoriteiten melden de regeling aan als steun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag.
- (18) Volgens de Nederlandse autoriteiten is er als gevolg van de kredietcrisis sprake van "een ernstige verstoring in de economie" van Nederland in de zin van artikel 87, lid 3, onder b). Door het gebrek aan vertrouwen tussen de banken op de internationale wholesale kredietmarkt, is de markt voor niet-gegarandeerde interbancaire leningen opgedroogd. Daardoor is het voor banken moeilijk om aan de noodzakelijke financiering te komen. De aangemelde maatregel adresseert de liquiditeitsproblemen bij financiële instellingen die door deze situatie zijn ontstaan. Om deze interbankenmarkt voor niet-gegarandeerde leningen weer op gang te helpen, is ondersteuning door middel van een garantie op interbancaire leningen, zoals ook gememoreerd in de verklaring van de Eurogroep van 12 oktober 2008, noodzakelijk.

- (19) De Nederlandse autoriteiten benadrukken dat de aangemelde garantieregeling is gebaseerd op de garantieregeling van het Verenigd Koninkrijk, die inmiddels door de Commissie is goedgekeurd. Bij het opstellen van de regeling is gekozen om de regeling op een zo non-discriminatoire en marktconforme wijze mogelijk vorm te geven. Zo is de regeling toegankelijk voor alle banken met een vestiging in Nederland, inclusief dochtermaatschappijen van buitenlandse financiële instellingen, die substantiële activiteiten in Nederland hebben. Wel mogen banken hun deelname aan de garantieregeling niet gebruiken om klanten aan te trekken. Bovendien wordt voor deelname aan de garantieregeling een prijs gevraagd. Op deze manier wordt het gebruik van de regeling beperkt tot die gevallen waarin een staatsgarantie noodzakelijk is.
- (20) De Nederlandse autoriteiten zijn dan ook van mening dat aan de voorwaarden van artikel 87, lid 3, onder b), van het EG-Verdrag en de mededeling van de Commissie "De toepassing van de staatssteunregels op maatregelen in het kader van de huidige wereldwijde financiële crisis genomen met betrekking tot financiële instellingen"¹ (hierna "de mededeling over de financiële crisis" genoemd) wordt voldaan en dat de garantieregeling verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

IV. BEOORDELING

1. De vraag of er sprake is van staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-verdrag

- (21) Overeenkomstig artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.
- (22) De Commissie deelt het Nederlandse standpunt dat er bij de garantieregeling sprake is van steun aan de financiële instellingen.
- (23) Het risico van de garantie wordt door de Staat gedragen en de maatregel houdt dus het gebruik van staatsmiddelen in. De maatregel is selectief omdat alleen bepaalde schulden van bepaalde banken zullen worden gegarandeerd. Dankzij de garantiestelling voor nieuw uitgegeven schuldinstrumenten krijgen de begunstigden de vereiste liquiditeit, daar waar zij dergelijke financiering op de markt niet of alleen tegen een hogere prijs hadden kunnen krijgen. Hiermee wordt de begunstigden een economisch voordeel verleend en wordt de positie van deze begunstigden versterkt ten opzichte van die van hun concurrenten. Bijgevolg dient de regeling te worden beschouwd als concurrentieverstorend. Aangezien dochterondernemingen van buitenlandse banken op de Nederlandse bankenmarkt aanwezig zijn en Nederlandse banken dochterondernemingen en activiteiten in andere lidstaten hebben, beïnvloedt de maatregel het intracommunautaire handelsverkeer ongunstig.

2. Rechtsgrond

- (24) Zoals aangegeven, voeren de Nederlandse autoriteiten aan dat met de steun een ernstige verstoring in de Nederlandse economie wordt opgeheven en dat deze dus aan artikel 87, lid 3, onder b), van het EG-Verdrag dient te worden getoetst.

---

¹ PB C 270 van 25.10.2008, blz. 8.

- (25) Artikel 87, lid 3, onder b), van het EG-Verdrag biedt de Commissie de mogelijkheid steun verenigbaar te verklaren met de gemeenschappelijke markt indien die is bestemd "om een ernstige verstoring in de economie van een lidstaat op te heffen". De Commissie herhaalt echter dat het Gerecht van eerste aanleg heeft benadrukt dat artikel 87, lid 3, onder b), van het EG-Verdrag strikt moet worden toegepast en een verstoring in de hele economie van een lidstaat moet aanpakken².
- (26) De mededeling over de financiële crisis opent met de opmerking: "De wereldwijde financiële crisis heeft diepe sporen getrokken en heeft nu ook zwaar toegeslagen in de banksector in de EU. (...) de afgelopen weken [blijkt] het vertrouwen binnen de banksector te zijn weggespoeld. Door de aanhoudende onzekerheid over het kredietrisico van individuele financiële instellingen is de markt voor interbancaire leningen opgedroogd, waardoor het voor alle financiële instellingen steeds moeilijker is om toegang tot liquiditeiten te krijgen." In punt 9 van die mededeling staat voorts te lezen: "Gezien de ernst van de huidige crisis op de financiële markten en de mogelijke gevolgen ervan op de gehele economie van de lidstaten, is de Commissie van oordeel, dat artikel 87, lid 3, onder b), in de huidige omstandigheden als rechtsgrondslag kan dienen voor steunmaatregelen die worden genomen om deze systeemcrisis het hoofd te bieden. Dit geldt met name voor steun die wordt toegekend door een algemene regeling die voor meer of alle financiële instellingen in een lidstaat openstaat. Wanneer de autoriteiten van de lidstaten die voor de financiële stabiliteit verantwoordelijk zijn, tegenover de Commissie verklaren dat een dergelijke ernstige verstoring dreigt, dan is een dergelijke verklaring van bijzonder belang voor de beoordeling door de Commissie." De Commissie tekent aan dat de aangemelde regeling open staat voor alle solvabele financiële instellingen met activiteiten van betekenis in Nederland. De maatregel wil hun makkelijker toegang bieden tot liquiditeit, net op het tijdstip dat de markt voor interbancaire kredieten is opgedroogd. De Nederlandsche Bank heeft in een brief aan de Commissie van 27 oktober 2008 bevestigd dat imperfecties op de middellange-termijnmarkt voor financiële instellingen liquiditeitsproblemen veroorzaken, waardoor zelfs fundamenteel gezonde instellingen worden getroffen. Zij is van mening dat de maatregel dringend noodzakelijk was om te beletten dat de huidige situatie verder zou verslechteren en dat er zich schadelijke spill-overeffecten zouden gaan voordoen naar de hele economie. Zij verwacht dat de regeling ertoe zal bijdragen dat de financiering van financiële instellingen weer op gang komt, zodat de kredietverlening aan bedrijven en huishoudens gewaarborgd blijft. Op grond van het voorgaande, en zoals aangegeven in de mededeling over de financiële crisis, is de Commissie van oordeel dat de aangemelde regeling aan artikel 87, lid 3, onder b), kan worden getoetst.

---

² Zie voor dit beginsel, het arrest van 15 december 1999, gevoegde zaken T-132/96 en T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG en Volkswagen Sachsen GmbH / Commissie, Jurispr. 1999, blz. II-3663, punt 167. Bevestigd bij Beschikking 98/490/EG van de Commissie betreffende de door Frankrijk aan de groep Crédit Lyonnais verleende steun, PB L 221 van 8.8.1998, blz. 28, punt 10.1; Beschikking 2005/345/EG van de Commissie betreffende herstructureringssteun van Duitsland ten gunste van Bankgesellschaft Berlin AG, PB L 116 van 4.5.2005, blz. 1, de overwegingen 153 e.v., en Beschikking 2008/263/EG van de Commissie betreffende de door Oostenrijk aan BAWAG-PSK verleende staatssteun C 50/2006, PB L 83 van 26.3.2008, blz. 7, de overwegingen 166 e.v. Zie ook het besluit van de Commissie betreffende steunmaatregel NN 70/2007 - Northern Rock, PB C 43 van 16.2.2008, blz. 1; het besluit van de Commissie betreffende steunmaatregel NN 25/2008 - Reddingssteun voor WestLB, PB C 189 van 26.7.2008, blz. 3, en de beschikking van de Commissie van 4 juni 2008 betreffende steunmaatregel nr. C 9/2008 - Sachsen LB (nog niet bekendgemaakt).

(27) In haar mededeling over de financiële crisis heeft de Commissie uiteengezet hoe zij artikel 87, lid 3, onder b), zal toepassen op maatregelen die, zoals de hier te onderzoeken regeling, in het kader van de huidige wereldwijde financiële crisis met betrekking tot financiële instellingen worden genomen. Daarom zal de Commissie de regeling toetsen aan de voorwaarden zoals die in die mededeling zijn uiteengezet.

3. Verenigbaarheid met de rechtsgrond

(28) De mededeling over de financiële crisis legt eerst een aantal algemene beginselen vast. Zij geeft met name aan dat "wanneer zich, zoals hiervoor beschreven, een ernstige verstoring in de economie van een lidstaat voordoet, niet voor onbeperkte tijd een beroep [kan] worden gedaan op artikel 87, lid 3, onder b), doch alleen zolang de crisissituatie de toepassing van deze bepaling rechtvaardigt". Voorts wordt herhaald dat "overeenkomstig de algemene beginselen die aan de staatssteunregels van het Verdrag ten grondslag liggen - namelijk dat de steun niet meer mag bedragen dan wat strikt noodzakelijk is om de gerechtvaardigde doelstelling ervan te bereiken en dat mededingingverstoringen zoveel als mogelijk moeten worden vermeden of tot een minimum moeten blijven beperkt - en rekening houdend met de huidige omstandigheden, [geldt] dat alle algemene steunmaatregelen:

- doelgericht moeten zijn, zodat daarmee daadwerkelijk de doelstelling van het opheffen van een ernstige verstoring in de economie kan worden behaald;
- evenredig moeten zijn aan de uitdaging, zonder verder te gaan dan wat nodig is om dit doel te bereiken, en
- aldus moeten zijn ontworpen, dat negatieve overloopeffecten naar concurrenten, andere sectoren en andere lidstaten tot een minimum beperkt blijven."

(29) In deel 3 van de mededeling over de financiële crisis vertaalt zij deze algemene beginselen in voorwaarden die specifiek gelden voor regelingen met staatsgarantie ter dekking van de verplichtingen van financiële instellingen. In de navolgende punten zal de Commissie de aangemelde garantieregeling daarom onderzoeken op haar verenigbaarheid met deze criteria.

Aanspraak op een garantieregeling

(30) Volgens de mededeling over de financiële crisis "kan [er] zich een aanzienlijke mededingingverstoring voordoen wanneer bepaalde marktdeelnemers van het genot van de garantie worden uitgesloten". Daarom moeten "overeenkomstig het beginsel dat niet op grond van nationaliteit mag worden gediscrimineerd, alle instellingen met een statutaire zetel in de betrokken lidstaat, daaronder begrepen dochterondernemingen, en met activiteiten van betekenis in die lidstaat, door de regeling zijn gedekt".

(31) De Commissie is van oordeel dat deze voorwaarde is vervuld omdat de regeling open staat voor alle solvabele banken met activiteiten van betekenis in Nederland, daaronder begrepen dochterondernemingen van buitenlandse banken

Materiële omvang van een garantie - soorten gedekte verplichtingen

- (32) Volgens de mededeling over de financiële crisis "kan het opdrogen van interbancaire leningen als gevolg van de erosie van het vertrouwen tussen financiële instellingen rechtvaardigen dat ook garanties worden verstrekt voor bepaalde soorten wholesale-deposito's en zelfs korte en middellange schuldinstrumenten, voor zover die verplichtingen nog niet afdoende door bestaande beleggingsregelingen of andere instrumenten zijn beschermd. (...) In beginsel omvatten dergelijke garanties geen achtergestelde schulden".
- (33) De Commissie tekent aan dat alleen schuldinstrumenten met een minimum looptijd van 3 maanden en een maximum looptijd van 36 maanden in aanmerking komen. Het gaat hier dus om schuldinstrumenten op de korte en de middellange termijn. Bovendien komen alleen *unsecured* schuldinstrumenten in aanmerking. Deze schuldinstrumenten zijn dus "niet afdoende door bestaande beleggingsregelingen of andere instrumenten beschermd". Ten slotte komen alleen *senior debt instruments* in aanmerking, hetgeen inhoudt dat achtergestelde schulden zijn uitgesloten. De Commissie concludeert dat de voorwaarden betreffende de soorten gedekte verplichtingen zijn vervuld.

Looptijd van de garantieregeling

- (34) De mededeling over de financiële crisis bepaalt voorts: "Behoudens garanties voor een dergelijke regelmatige doorlichting, kan de goedkeuring van de regeling ook voor een periode van meer dan zes maanden gelden, in beginsel zelfs tot twee jaar. De regeling kan, na goedkeuring van de Commissie, nog verder worden verlengd, zolang de crisis op de financiële markten zulks vereist. Wanneer het in het kader van een garantieregeling is toegestaan dat de betrokken schulden gedekt blijven tot een vervaldatum die ligt na het verstrijken van de periode waarvoor deze garantie in het kader van de regeling is afgegeven, zouden verdere beschermingsmaatregelen nodig zijn om buitensporige mededingingverstoringen te voorkomen. Bij dergelijke beschermingsmaatregelen kan het gaan om een kortere looptijd dan in beginsel op grond van de onderhavige mededeling is toegestaan, afschrikkende prijsvoorwaarden en passende kwantitatieve beperkingen van de gedekte schuld."
- (35) De Commissie doet opmerken dat de Nederlandse autoriteiten hebben toegezegd om de Commissie na zes maanden in kennis te stellen van de toestand van de regeling. De regeling kan dus lopen over een periode die langer duurt dan zes maanden. De Nederlandse autoriteiten hebben toegezegd om een eventuele verlenging van de regeling tot na 30 juni 2009 - dus nadat ze acht maanden bestaat - aan te melden. Daarom zal de Commissie de regeling op dat tijdstip opnieuw op haar verenigbaarheid onderzoeken en zal zij, mocht de liquiditeitscrisis aanhouden, de verlenging van de regeling voor een additionele periode goedkeuren.
- (36) In het kader van de regeling blijft de staatsgarantie bestaan tot de vervaldag van het schuldinstrument, ook wanneer die na 30 juni 2009 valt. Zoals aangegeven, eist de mededeling over de financiële crisis dat in een dergelijk geval verdere beschermingsmaatregelen worden genomen. De Commissie doet opmerken dat die verdere beschermingsmaatregelen in de onderhavige regeling voorhanden zijn, omdat de periode waarvoor nieuwe garanties worden verstrekt, beperkt is tot 8 maanden.

(37) Daarom is de Commissie van mening dat de looptijd-voorwaarde van de mededeling over de financiële crisis is vervuld.

Steun tot het minimum beperkt - Bijdrage van de particuliere sector

(38) In de mededeling over de financiële crisis staat te lezen: "Volgens de Commissie is met een passende combinatie van sommige of alle van de navolgende elementen³ aan het vereiste voldaan dat de steun tot het minimum beperkt blijft: (...) de garantieregeling is gebaseerd op een passende vergoeding door elke begunstigde financiële instelling afzonderlijk en/of de financiële sector als geheel⁴. Gelet op de moeilijkheden om, bij gebreke van een vergelijkba[ar] criterium, een markttarief te bepalen voor garanties van deze aard en omvang, en rekening houdend met de potentiële moeilijkheden van de begunstigten om in de huidige omstandigheden de bedragen voor hun rekening te nemen die eigenlijk zouden moeten worden berekend, dienen de tarieven die worden berekend om op de regeling een beroep te kunnen doen, zo dicht mogelijk datgene te benaderen wat als een markttarief kan worden beschouwd."

(39) De Commissie tekent aan dat de bank voor de staatsgarantie een vergoeding zal moeten betalen. Voor schuldinstrumenten met looptijden tot een jaar wordt de premie op 50 basispunten vastgesteld. De Commissie doet opmerken dat het moeilijk is op de markt een benchmark te vinden voor kortetermijngaranties. Vooral echter is deze garantie in lijn met de aanbevelingen van de Europese Centrale Bank ten aanzien van garanties met een looptijd tot één jaar. De Commissie beschouwt dit dan ook als passend. Voor schuldinstrumenten met een looptijd van meer dan één jaar wordt de vergoeding vastgesteld op 50 basispunten, verhoogd met de mediaan van de vijfjaars CDS-spread van de bank over de periode van 1 januari 2007 tot 31 augustus 2008 of op basis van de mediaan van de CDS-spread van een peergroup met dezelfde rating. De Commissie merkt op dat, door deze methode te gebruiken, er een relatie is tussen de door de Staat berekende vergoeding en de markttarieven. Daarom is de Commissie van mening dat de desbetreffende voorwaarde van de mededeling over de financiële crisis is vervuld.

Voorkoming van buitensporige mededingingverstoring

(40) Volgens de mededeling over de financiële crisis "moet de regeling passende mechanismen bevatten om dergelijke verstoringen tot een minimum te beperken en om mogelijk misbruik van de voordeelpositie waarin de begunstigde instellingen dankzij een staatsgarantie worden gebracht, te voorkomen. Bij dergelijke beschermingsmaatregelen (...) dient het onder meer te gaan om een passende combinatie van sommige of alle van de volgende elementen⁵:

- Restricties op gedragsgebied (...). Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door:
  - restricties inzake commercieel gedrag (dus geen advertenties waarin de gegarandeerde status van de begunstigde bank wordt uitgespeeld), prijszetting of zakelijke expansie (...);

---

³ Dit is een niet-limitatieve lijst van instrumenten die bijdragen tot het bereiken van de doelstelling dat de steun tot het minimum beperkt blijft.

⁴ Bijv. door middel van een vereniging van particuliere banken.

⁵ Dit is een niet-limitatieve lijst van instrumenten die bijdragen tot het bereiken van de doelstelling buitensporige mededingingverstoringen te voorkomen.

- beperkingen met betrekking tot de balansomvang van de begunstigde instellingen aan de hand van een passend criterium (bijv. het bruto binnenlands product of de groei van de geldmarkt⁶);
  - een verbod op gedragingen die niet te verenigen zijn met de doelstelling van de garantie, bijvoorbeeld begunstigde financiële instellingen die aandelen inkopen of die nieuwe aandelenopties toekennen aan het management.
- Passende voorzieningen waardoor de betrokken lidstaat deze restricties op gedragsgebied kan afdwingen, en desnoods de sanctie om de begunstigde financiële instelling de garantiebescherming te ontnemen wanneer zij zich niet aan deze restricties houdt."

(41) De Commissie doet opmerken dat de Nederlandse autoriteiten hebben toegezegd de expansie van de activiteiten van deelnemende banken te zullen monitoren, om ervoor te zorgen dat de individuele en geaggregeerde groei van hun balans niet hoger uitkomt dan:

- het jaarlijkse groeipercentage van het nominale bbp in Nederland in het voorafgaande jaar, of
- de gemiddelde historische groei van de balansen in de Nederlandse banksector over de periode 1987-2007, of
- het gemiddelde groeipercentage van de balansvolumes in de EU-banksector in de zes voorafgaande maanden, afhankelijk van welk van deze percentages het hoogste is.

(42) Wanneer deze plafonds worden overschreden, zullen de Nederlandse autoriteiten met spoed de nodige maatregelen treffen zodat deze plafonds opnieuw in acht worden genomen, tenzij er bewijzen voorhanden zijn, die bij de Commissie zijn aangemeld en door haar zijn geaccepteerd, dat de plafonds worden overschreden om redenen die los staan van de garantieregeling.

(43) Wat betreft "restricties inzake commercieel gedrag (dus geen advertenties waarin de gegarandeerde status van de begunstigde bank wordt uitgespeeld)", doet de Commissie opmerken dat volgens de *Rules* van de regeling: "No Eligible Bank may promote itself or its business (...) by reference to the Scheme, these Rules, the Guarantee or any Guarantee Certificate." ("Geen enkele in aanmerking komende Bank mag zichzelf of haar business promoten (...) door te verwijzen naar de Regeling, deze Regels, de Garantie of een Garantiecertificaat."). Alleen in de documentatie met betrekking tot het gegarandeerde schuldinstrument mag de garantie worden vermeld.

(44) Wat betreft het "verbod op gedragingen die niet te verenigen zijn met de doelstelling van de garantie, bijvoorbeeld (...) nieuwe aandelenopties toekennen aan het management", tekent de Commissie aan dat de deelnemende banken naar beste vermogen ervoor moeten zorgen dat bestuurders van die banken onvoorwaardelijk en onherroepelijk afstand doen van hun bonussen of andere incentives en afstand moeten doen van hun recht op vertrekvergoedingen die meer dan één jaar vast salaris bedragen.

(45) De Commissie concludeert dat deze voorwaarde van de mededeling is vervuld.

---

⁶ En tegelijk toch de beschikbaarheid van krediet voor de economie te vrijwaren, met name in het geval van een recessie.

Follow-up door aanpassingsmaatregelen en toepassing van de regeling op individuele zaken

- (46) Volgens de mededeling over de financiële crisis "moet een garantieregeling, na verloop van tijd, vergezeld gaan van de nodige aanpassingsmaatregelen voor de sector als geheel en/of de herstructurering of liquidatie van individuele begunstigden, met name die waarvoor op de garantie een beroep werd gedaan. (...) Wanneer ten behoeve van individuele financiële instellingen op garantieregelingen een beroep wordt gedaan, is het van essentieel belang dat er na deze urgente reddingsmaatregel die is bedoeld om de insolvabele instelling drijvende te houden (en die resulteert in een verdere verstoring van de mededinging, bovenop de mededingingverstoring veroorzaakt door de algemene invoering van de regeling), zo snel als de toestand op de financiële markten het toestaat, passende stappen komen die leiden tot een herstructurering of liquidatie van de begunstigde instelling."
- (47) De Commissie tekent aan dat de Nederlandse autoriteiten hebben toegezegd een plan aan te melden dat voldoet aan de vereisten van punt 30 van de mededeling over de financiële crisis.

V. BESLUIT

- (48) Mitsdien heeft de Commissie besloten om geen bezwaar te maken tegen de regeling, omdat deze voldoet aan de voorwaarden om met het EG-Verdrag verenigbaar te worden verklaard.
- (49) Ingeval deze brief vertrouwelijke gegevens mocht bevatten die niet mogen worden bekendgemaakt, wordt u verzocht de Commissie daarvan binnen vijftien werkdagen vanaf de ontvangst van dit schrijven in kennis te stellen. Ontvangt de Commissie binnen de vastgestelde termijn geen met redenen omkleed verzoek, dan neemt zij aan dat u ermee instemt dat dit schrijven in zijn geheel wordt gepubliceerd. Dit verzoek dat moet aangeven welke gegevens vertrouwelijk zijn, dient bij aangetekend schrijven of bij faxbericht te worden gericht aan:

Europese Commissie
Directoraat-generaal Concurrentie
Griffie Staatssteun
BE-1049 Brussel
Fax-nr.: +32 2 296 12 42

Met bijzondere hoogachting,
Voor de Commissie

Neelie Kroes
Lid van de Commissie